

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
บ้านเมือง	15 พ.ค. 2551	-	-	13

โรงเรือนเฟิน แหล่งรวมชายผ้าสีดา 18 ชนิดของโลกแวะชมได้ที่แม่โจ้

เช่นเดียวกับหลายๆ คนที่คงไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับเสน่ห์ของพืชสีเขียวๆ ที่มองดูธรรมดาไม่มีอะไรเตะตาซักเท่าใดนัก ต่างจากพืชดอกที่มีสีสันสวยงามอื่นๆ แต่เมื่อได้ลองพูดคุยกับผู้ปลูกเลี้ยง "เฟิน" ตัวจริงอย่าง คุณศักดิ์ ธนรัตน์ วชิรศิริศักดิ์ ซึ่งหลงใหลในพืชตระกูลนี้และศึกษาอย่างจริงจัง จนกลายเป็นมืออาชีพที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้เรื่อง "เฟิน" ให้ผู้อื่นได้สัมผัส และอยากส่งเสริมให้ผู้ที่สนใจรักในพืชตระกูลนี้ทดลองเลี้ยงเป็นงานอดิเรกหรือทำเป็นอาชีพเสริมรายได้ด้วยเช่นกัน

โรงเรือนเฟินของคุณธนรัตน์ ตั้งอยู่ที่ 120/9 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ นับเป็นแหล่งรวมสุดยอดเฟินระดับประเทศแห่งหนึ่งที่มีรางวัลจากงานพืชสวนโลกเป็นกรณี พิสูจน์ด้วยพืชหายากอื่นๆ ที่น่าสนใจมากมาย ชวนให้ชมกัน

เฟิน หรือ เฟิร์น บางท้องถิ่นเรียก "ผักกูด" เป็นกลุ่มพืชไม่มีดอก ไม่มีเมล็ด จึงถูกจัดเป็นพืชชั้นต่ำ ซึ่งดำรงเผ่าพันธุ์เรื่อยมาด้วยการปรับตัว และวิวัฒนาการร่วมสมัยมาตั้งแต่ก่อนยุคไดโนเสาร์ ทำให้มีรูปลักษณ์และชนิดพันธุ์ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิอากาศของแหล่งกำเนิด

พืชกลุ่มเฟินนั้นต่างจากพืชที่มีระบบท่อลำเลียงชนิดอื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีท่อลำเลียงน้ำด้วยเมล็ด แต่เฟินมีเมล็ดสปอร์แทน ลำต้นมีท่อลำเลียงปรากฏอยู่ภายใน เพื่อทำหน้าที่ขนถ่ายน้ำและอาหารไปยังส่วนต่างๆ เริ่มแรกจะเจริญเติบโตออกมาจากสปอร์ และมีช่วงวงจรชีวิตสลับ คือ ช่วงเวลาที่ค่อนข้างยาวนานคล้ายกับช่วงเดียวกันของพืชดอก เรียกว่าสปอโรไฟต์ และช่วงที่ไม่มีการสร้างสปอร์จะเรียกว่า แกมมาโตไฟต์ ลักษณะเด่นที่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่าคือ ยอดอ่อนของเฟินมีลักษณะบิดม้วนเป็นชดคล้ายลานนาฬิกา

ลักษณะการสืบพันธุ์ที่พิเศษคือ เฟินจะมีใบพิเศษที่สามารถสร้างสปอร์ได้ เมื่อต้นโตถึงระยะที่แผ่นใบจะสร้างสปอร์บริเวณด้านล่าง ซึ่งมักจะขึ้นอยู่เป็นกลุ่มเหมือนอว้ยวะพิเศษใช้สำหรับสร้างสปอร์โดยเฉพาะ (เรียกว่า ซอโร เป็นแหล่งกำเนิดสปอร์จำนวนมาก) สปอร์มีลักษณะคล้ายผงฝุ่นเหนียวเหนียว แสง สปอร์ของเฟินบางชนิดจะมีเยื่อบางๆ หุ้มอยู่ เพื่อป้องกันความเสียหายจากสภาพดินฟ้าอากาศ

เฟินในประเทศไทยได้รับการจำแนกโดยนักอนุกรมวิธานพืชไว้ว่ามีอยู่ 139 สกุล 671 ชนิด แต่เมื่อเทียบกับมาเลเซียหรืออินโดนีเซียแล้ว จะพบว่าเฟินในประเทศไทยมีความหลากหลายต่ำกว่า เนื่องจากความแตกต่างด้านสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่แห้งแล้งทางตอนเหนือของภาคกลางและภาคอีสานตอนล่างนั้นพบเฟินได้น้อย ส่วนใหญ่พบในป่าดิบชื้นหรือป่าฝนตอนใต้ของประเทศ พื้นที่ราบเชิงเขาขึ้นไปจนถึงเขตป่าฝน เฟินในป่าที่น่าสนใจมีอยู่หลายสกุล เช่น สกุลหัสต่า มีลำต้นแข็งแรงสูง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
บ้านเมือง	15 พ.ค. 2551	-	-	13

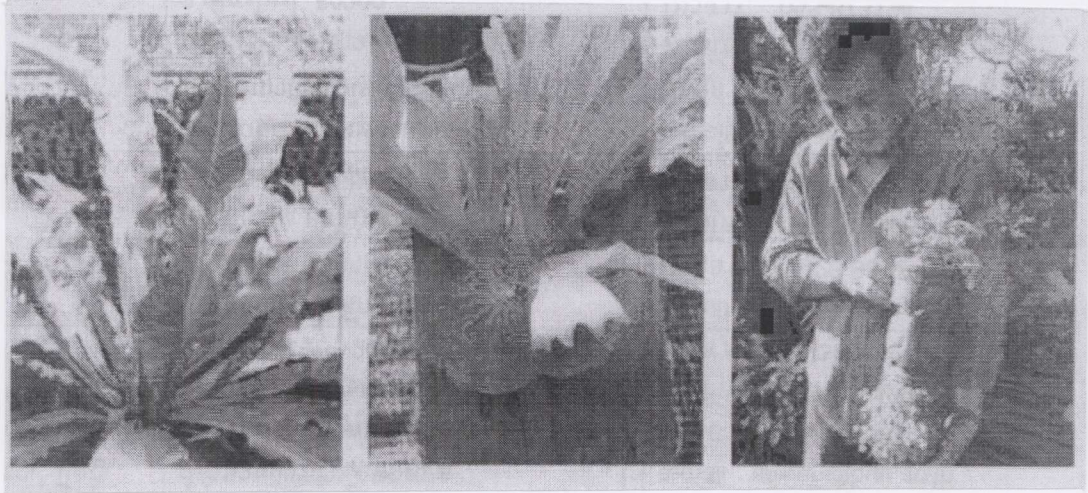
ขึ้นไปคล้ายปาล์ม เติบโตเร็ว
ลำต้นใหญ่โผล่พื้นดินเล็กน้อยแต่
มีลักษณะใบราวน เป็นขนาดเล็ก
แผ่นใบบางเพียงเซลล์เดียว เรียก
ว่า พิล์มมีเฟิน บางชนิดอาจ
เติบโตอยู่ในดินเป็นเถาเลื้อย เช่น
สกุลย่านลิเภา บางชนิดคล้าย
เถาวัลย์เหนียว เช่น ผักกูดแดง
เฟินอิงอาศัย เช่น ชายผ้าสีดา ฯลฯ

สำหรับความน่าสนใจในเชิง
การตลาดก็คือ เฟินเป็นพืชใบที่
สามารถขายได้ทุกระยะต่างจากพืช
ดอกซึ่งมีช่วงระยะเวลาขายได้สั้น
กว่า การปลูกพืชดอกนั้นต้องใช้
สารเคมีเยอะกว่าทำให้ต้นทุนสูงกว่า

ความนิยมที่เพิ่มมูลค่า
ทางการค้าขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิด
ปัญหาการเก็บหาจากป่าธรรมชาติ
มาขาย จนเป็นสาเหตุที่ทำให้
ปริมาณเฟินตามธรรมชาติลดลง
โดยเฉพาะในบางสกุลที่ขยายพันธุ์
ได้ยากหรือยังไม่มีเทคนิคพัฒนา
เท่าที่ควร ทำให้เกิดการลักลอบ
และการปั่นราคาในตลาดอย่าง
ที่เคยเกิดขึ้นกับพืชบางชนิด ซึ่งบาง
ท่านอาจพบว่าเมื่อนำเข้ามาปลูก
เลี้ยงในสภาพอากาศค่อนข้างร้อน
อย่างกรุงเทพฯ เฟินก็อาจแห้งตาย
ได้ง่ายเพราะการปรับตัวไม่ทัน จน
เกิดอาการช็อกหรือไม่เข้าใจ
ธรรมชาติของเฟินแต่ละชนิดว่า
ควรปลูกเลี้ยงอย่างไร

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
บ้านเมือง	15 พ.ค. 2551	-	-	13

คุณตึกกล่าวถึงการขยายพันธุ์และเพาะเลี้ยง ซึ่งถือเป็นหัวใจของผู้ปลูกเลี้ยงที่หลงใหลพืชชนิดนี้ว่า การทำให้เกิดรูปแบบและฟอร์มใหม่ๆ จัดเป็นเสน่ห์ที่และดึงดูด อย่างเช่น "เพินข้าหลวงหลังลาย" เมื่อลองผสมข้ามให้เกิดความแปลกใหม่ที่แตกต่างเรื่อยๆ จึงไม่รู้ลึกเมื่อ

การคว่ำรางวัลชนะเลิศ และรองชนะเลิศจากการนำเพินเข้าประกวดในงานพืชสวนโลกที่ผ่านมาทำให้โรงเรียน

"เพิน" ของคุณตึกได้รับความสนใจจากบรรดาเซียนเพินทั้งหลายซึ่งต่างแวะเวียนมาแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องพืชใบเหล่านี้นี้ รวมถึงผู้เพาะเลี้ยงจากประเทศฟิลิปปินส์ยังซื้อพันธุ์จากโรงเรียนแห่งนี้กลับไปขายที่ฟิลิปปินส์

สำหรับตลาดในไทย กลุ่มนี้ได้รับความนิยมและเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ข้าหลวงหลังลาย ซึ่งเป็นกลุ่มตั้งกระถางที่สวยงาม และขายผ้าสีดา ซึ่งสามารถนำไปใช้แขวนประดับตกแต่งได้หลากหลาย

หลายรูปแบบ คุณตึกบอกว่าโรงเรียนมีขายผ้าสีดาครบทั้ง 18 ชนิดทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นหูช้าง ฮอลตัม สแตนดาร์ด หรือพัทวิ ผ้าแพรสีดา สายผ้ามาน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอื่นๆ อาทิ กลุ่มเพินก้านดำ ซึ่งเป็นเพินที่มีใบละเอียดและสวยงามต่างแบบออกไป

ที่น่าสนใจและมีความสำคัญในการเป็นจุดขายได้ดีอีกอย่างคือ "วัสดุปลูกเลี้ยง" ซึ่งคุณตึก บอกว่าพยายามดัดแปลงให้มีความแปลกใหม่และเหมาะสม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
บ้านแม่โจ้	15 พ.ค. 2551	-	-	13

สำหรับนำไปประดับตกแต่งสถานที่ต่างๆ มีให้เลือกทั้งแบบสวยงามสำหรับอาคารสำนักงานหรือตกแต่งสวนภายในบ้าน และแบบรูปทรงแปลกตา อาทิ รูปหน้ากากแกะสลัก ตุ๊กตารูปแกะสลักไม้ ซึ่งได้สั่งทำออกแบบพิเศษให้สามารถใส่ดินหรือกลบเลี้ยงได้ มีทั้งแบบห้อยแขวนผนังและตั้งพื้นให้เล่นที่ที่หลากหลายทั้งอารมณ์กันไปของที่นี่

นอกจากเฟินซึ่งเป็นที่ยอดนิยมของตลาดแล้วในโรงเรือนแห่งนี้ยังมีพืชแปลกหายากอีกหลายชนิด ซึ่งนักสะสมหลายๆ คนที่เคยมาชมโรงเลี้ยงที่นี่ยังรู้สึกทึ่งมากๆ คุณตึกบอกว่ากำลังพยายามรวบรวมพันธุ์แปลกๆ จากต่างประเทศทั้งอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ซึ่งมีความหลากหลายมากกว่า และกำลังผสมเพื่อขยายพันธุ์ต่ออีกหลายประเภท ชวนให้เข้ามาสัมผัสความมหัศจรรย์ของพืชพันธุ์หายากได้ที่

ลักษณะพิเศษของโรงเรือนซึ่งน่าสนใจสำหรับผู้ที่ยากสร้างโรงเก็บพันธุ์พืชที่ต้องการดูแลเรื่องอุณหภูมิและความชื้นเป็นพิเศษอย่างเฟิน โดยสามารถออกแบบเองได้ ไม่จำเป็นต้องใช้ต้นทุนสูงและที่สำคัญคือไม่ต้องใช้พื้นที่มาก

การจำลองโรงเรือนระบบอเนกประสงค์ให้เป็นโรงเรือนแบบไฟฟ้าบวกกับการออกแบบอิฐมอดูเรียงสลับให้เกิดแรงลมธรรมชาติ ทำให้เห็นในโรงเรือนแห่งนี้มีอากาศถ่ายเทที่สมบูรณ์แบบและลดการติดเชื้อโรคของพืชความชื้นสูงได้อย่างปลอดภัย โดยอาศัยการจัดวางให้ถูกต้องกับทิศทางของแสงแดด ทำให้พืชในโรงเรือนแห่งนี้มีความสมบูรณ์และสวยงามเหมาะสำหรับการขายพันธุ์ ซึ่งคุณตึกบอกว่ายินดีให้คำแนะนำในการออกแบบโรงเรือนรวมถึงการดูแลได้เป็นอย่างดี

คำอธิบายที่ประทับใจความรู้เรื่องเฟินอย่างไม่จบสิ้นเมื่อได้ฟังแล้วหลายท่านอาจนึกถึงงานคุณตึกที่ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรักเป็นอาชีพ และได้อยู่ท่ามกลางบรรยากาศร่มเย็นสีเขียวสวยงามของพืชพรรณนานาชนิด ช่างเป็นชีวิตพอเพียงที่สอดคล้องกับยุคปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ลงตัวเป็นอย่างดี ในระหว่างวันที่ 4-10 ธันวาคม 2551 ท่านที่มาเที่ยวชมงานวันเกษตรครบรอบ 75 ปี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อย่าลืมแวะมาเยี่ยมชมโรงเรือนเฟินแห่งนี้ซึ่งตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของสนามกีฬาศูนย์กาญจนาภิเษกโดยติดต่อคุณตึก ธารรัตน์ วัคศิริศักดิ์ ได้ที่ โทร.08-6658-2085